

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/123/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4110214179
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4110214179.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: F. G., bytom D., W. XXX/XX, zastúpený JUDr. Renátou Jánskou, advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom Trenčín, Piaristická 6836, proti odporcovi: V. O., bytom D., A. XX, zastúpený JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Nitra, Farská 40, o zaplatenie istiny 2 987,45 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 26. februára 2013 č. k. 16C/15/2011-147, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o náhrade trov konania z r u š u j
e a vec v r a c i a prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh zamietol a o trovách konania rozhodol, že navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 1 786,62 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku do rúk právneho zástupcu odporcu JUDr. Pavla Gráčika, advokáta so sídlom Nitra, Farská 40. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil podľa ustanovení § 415, § 420 ods. 1, 3, § 442 ods. 1, § 443 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, a o trovách konania podľa § 135 a §142 ods. 1 OSP. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že navrhovateľ sa písomne podaným návrhom zo dňa 07. 06. 2010 domáhal, aby súd zaviazal odporcu zaplatiť mu žalovanú sumu s príslušenstvom z titulu náhrady škody a náhradu trov konania, keď návrh odôvodnil tým, že odporca bol rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 21T 176/2008 zaviazaný nahradiť mu ako poškodenému škodu 3 319,39 eura a so zvyškom nároku na náhradu škody vo výške 2 987,45 eura bol odkázaný na občianske súdne konanie. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz č. k. 9RO 107/2010-11, voči ktorému podal dňa 12. 11. 2010 odporca odpor, v ktorom uviedol, že sa dopustil trestného činu krádeže a navrhovateľovi odcudzil finančnú hotovosť 100 000,- Sk a nie 190 000,- Sk, preto bol navrhovateľ odkázaný so zvyškom nároku na náhradu škody na občianske súdne konanie. Okresný súd Nitra rozsudkom č. k. 16C 15/2011-36 zo dňa 15. 03. 2011 návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol a navrhovateľa zaviazal na náhradu trov konania v sume 745,48 eura, pretože navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení, že odporca mu spôsobil škodu v ním uplatňovanej výške. Táto skutočnosť nebola preukázaná ani v trestnom konaní. Proti rozsudku podal navrhovateľ odvolanie a žiadal rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrhu vyhovieť. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 05. 10. 2011 č. k. 5Co 140/2011-59 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že pokiaľ je v odsudzujúcom trestnom rozsudku uvedená výška škody ako kvalifikačný moment, aj keď je vo výroku rozsudku škoda presne vyčíslená, súd v občianskom súdnom konaní sa touto časťou výroku rozsudku obyčajne necíti byť viazaný. Nie je preto správny právny názor navrhovateľa, že z výroku o vine je treba vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu i skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchatel'a a že je neprípustné, aby súd v občianskom súdnom konaní znovu posudzoval a prijímal závery o tých istých skutkových okolnostiach, ktoré sú obsiahnuté v skutkovej vete právoplatného odsudzujúceho rozsudku vydaného v trestnom konaní. Súdu prvého stupňa vytkol, že neuviedol, prečo výnimočne nevykonal podľa § 120 ods. 4 OSP aj iné dôkazy, ktoré boli nevyhnutné

pre rozhodnutie vo veci, toľž po oboznámení sa s trestným spisom, v rámci ktorého sa oboznámil aj s výpoveďami svedkov O. P., T. Z., O. G., F. G., M. C. a mal zvážiť, či pre rozhodnutie vo veci nie je potrebný výsluch aspoň niektorých svedkov, ktorých navrhol vypočuť navrhovateľ, pričom ide o dôkazy a zistenia týkajúce sa informácií ohľadne výšky odcudzenej sumy peňazí odporcom, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, pričom tieto dôkazy môžu spochybniť základ, z ktorého vychádzal pri rozhodovaní prvostupňový súd. Na základe vykonaného dokazovania a po doplnení dokazovania dospel potom prvostupňový súd k záveru, že návrh nie je dôvodný, pretože navrhovateľ ani po doplnení dokazovania výsluchmi svedkov neunesol dôkazné bremeno, že mu odporca spôsobil škodu v ním uplatňovanej výške. Taktiež ani v rámci dokazovania v trestnom konaní nebolo preukázané, že by bol odporca odcudzil navrhovateľovi sumu 190 000,- Sk, z ktorého dôvodu súd zaviazal v trestnom konaní zaplatiť navrhovateľovi škodu v sume 100 000,- Sk a so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal navrhovateľa na občianske súdne konanie. Suma uvedená v skutkovej vete rozsudku nekorešponduje s tým, čo vyplýva zo spisu. Odporca sa na hlavnom pojednávaní priznal k spáchaniu skutku, avšak poprel výšku škody 190 000 Sk, priznal sa k odcudzeniu sumy 100.000 Sk. Z tohto dôvodu vykonal súd ďalšie dokazovanie ohľadne výšky popretej škody, ku ktorej taktiež v rámci záverov odvolacieho súdu doplnil dokazovanie. V zmysle platnej judikatúry „pokiaľ je v odcudzujúcom trestnom rozsudku uvedená výška škody ako kvalifikačný moment, aj keď je vo výroku rozsudku škoda presne vyčíslená, súdy v občianskom súdnom konaní sa touto časťou výroku trestného rozsudku obyčajne necítia byť viazané. Túto úvahu treba považovať za správnu, pretože nie je v rozpore s požiadavkou, vyjadrenou v ustanovení § 135 OSP“. Výrokom trestného rozsudku o náhrade škody nie je súd v občianskom súdnom konaní viazaný v zmysle ustanovenia § 135 ods. 1 OSP. Súd je viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin. Súd môže zobrať do úvahy závery a zistenia z trestného konania, ale v občianskom súdnom konaní musia byť podľa potreby vykonané ďalšie dôkazy a súd si musí o výške škody urobiť vlastný záver, podložený úplným zistením skutočného stavu veci. Z vykonaného dokazovania nemal súd jednoznačne za preukázané, že by odporca spôsobil navrhovateľovi škodu aj vo výške 90 000,- Sk (2 987,45 eura). Odporca túto skutočnosť poprel a navrhovateľ nenavrhol ďalšie dôkazy, ktorými by ním udávanú skutočnosť preukázal. Doklady svedčiace o tom, že navrhovateľ v mesiaci marec 2007 vybral z účtu väčšiu sumu peňazí tiež nie sú dôkazom, že odporca odcudzil viac ako 100 000,- Sk. V rámci doplnenia dokazovania, v zmysle záverov zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, súd vypočuť svedkov O. P., T. Z., O. G., F. G., M. C., O. B., R. Z., H. G. a tiež samotného odporcu. Z výpovede ani jediného z týchto svedkov nevyplýva skutočnosť, že odporca mal odcuziť navrhovateľovi sumu 190 000,- Sk, svedok Z. uviedol, že to mohlo byť 200 000,- Sk, ale tiež uviedol, že mu to povedal H. G. (syn navrhovateľa) a vie to tiež z prvého súdu. Ďalej v trestnom konaní uviedol, že sa iba „dopočul“, že odporca odcudzil sumu 180 000,- Sk. Už tieto rozporné výpovede navodzujú skutočnosť, že výpoveď svedka nie je možné hodnotiť ako vierohodnú a opierať o ňu skutkový stav v danej veci. Svedok O. P. v trestnom konaní uviedol, že mu odporca dal 3x 15 000,- Sk, vo svojej výpovedi v tomto konaní uviedol, že odporca mal mať sumu 70 000,- Sk s tým, že nevie či tam takáto suma peňazí bola, pretože mu tvrdil iba odporca. Svedkovia O. G., F. G. uviedli, že nevedia koľko peňazí mal odporca zobrať, svedkyňa C. uviedla sumu, ktorú jej uviedol sám navrhovateľ, svedkovi B. povedal P., že O. zobral 200 000,- Sk a má vrátiť len 100 000,-Sk, svedok R. Z. potvrdil, že túto informáciu má od B.. Sám odporca zotrval na svojej výpovedi, že zobral navrhovateľovi sumu 100 000,- Sk. Syn navrhovateľa H. G. uviedol, že o výške sumy vie od otca, ktorý hovoril o sume 190 000,- Sk. Z uvedených svedeckých výpovedí nemal súd za jednoznačne preukázané, že odporca skutočne zobral navrhovateľovi sumu 190 000,- Sk. Tento záver súdu nasvedčuje aj tomu, že ani sám odporca, ako aj syn navrhovateľa a tiež ďalší svedkovia nevedeli koľko peňazí navrhovateľ v predmetnej obálke, resp. papierovom vrecku mal, keďže tvrdili, že zobrali z „kopy peňazí“, pričom tieto nikdy nepočítali, resp. táto skutočnosť nevyplývala zo žiadneho dôkazu. Sám navrhovateľ nepredložil súdu žiadne dôkazy preukazujúce, že sumu 190 000,- Sk skutočne mal doma, nepreukázal, či to bola skutočne suma, ktorú žiada od odporcu nahradiť. V tejto súvislosti poznamenal, že podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám, okrem iného, aj na majetku a je otázne, či si sám navrhovateľ počínal v tomto smere, keď mal doma, nechránene (bez trezoru, či iného zabezpečenia) uloženú pomerne vysokú finančnú čiastku. Na druhej strane je však nesporné, že odporca svojím protiprávnym konaním škodu v sume 100 000,- Sk navrhovateľovi spôsobil, za tento skutok bol riadne odsúdený a podľa ich vzájomného vyjadrenia, túto sumu navrhovateľovi (za pomoci rodičov) aj vrátil. Skutočnosť, či spôsobil odporca navrhovateľovi aj ďalšiu škodu v sume 2 987,45 eura (90 000,- Sk) sa súdu tak v rámci pôvodného, ani doplneného dokazovania nepodarilo zistiť. Navrhovateľ v tomto smere žiadne dôkazy na preukázanie tohto tvrdenia súdu nepredložil, ani vykonať nenavrhol. Skutočnosti, za ktorých právna zástupkyňa navrhovateľa vo svojom vyjadrení dospela k záveru, že odporca skutočne finančnú čiastku vo výške 190 000,- Sk

odcudzil, súd považoval za účelovú v snahe preukázať, že navrhovateľ skutočne čiastkou vo výške 190 000,- Sk v čase odcudzenia disponoval, ide o subjektívne vyvedené závery z výpovedí jednotlivých svedkov. Všetci svedkovia, ktorí boli v rámci konania a aj doplnenia dokazovania vypočutí, uvádzajú jednotlivé sumy iba v domnienkach, vyjadrujú sa o tom, že „počuli“, „odporca mohol mať...“, „niečo dával“. Nebola potvrdená ani skutočnosť, že by sa odporca chválil, že zobral navrhovateľovi sumu 200 000,- Sk a má vrátiť len 100 000,- Sk. Povinnosť preukázať, že odporca odcudzil navrhovateľovi sumu 190 000,- Sk bola na navrhovateľovi, ktorý v rámci dokazovania a ani v rámci doplnenia dokazovania túto skutočnosť súdu jednoznačne nepreukázal, z ktorého dôvodu súd konštatoval, že navrhovateľ sa dostal do dôkaznej núdze svojich tvrdení a neunesol dôkazné bremeno. Skutočnosť, že do dôkaznej núdze sa dostal aj z dôvodu nedostatočne vykonaného dokazovania v rámci trestného konania a v dôsledku nedostatočne zabezpečených dôkazov, súd v rámci tohto konania považuje za účelové, pričom ani toto tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázal. S poukazom na vyššie uvedené dôvody súd návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému odporcovi priznal náhradu trov konania. Trovy konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za odpor vo výške 179 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 1 607,62 eura za nasledovné úkony: prevzatie a príprava zastúpenia 29. 10. 2010 podľa § 10 a § 14 ods. 1 písm. a/ Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky číslo 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnuté právne služby v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pri hodnote 111,20 eura za úkon, 19 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) podľa § 17 ods. 3 vyhlášky, spolu 132,33 eura a 7,21 eura režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky a 19 % DPH, spolu 140,91 eura, spísanie odporu 12. 11. 2010 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky), 111,20 eura, 19 % DPH, spolu 132,33 eura, režijný paušál 7,21 eura a 19 % DPH, spolu 140,91 eura, účasť na pojednávaniach dňa 15. 02. 2011, 15. 03. 2011, 24. 02. 2012, 23. 03. 2012, 20. 04. 2012, 08. 10. 2012, 11. 12. 2012, 21. 01. 2013, 26. 02. 2013, pri hodnote 111,20 eura za jeden úkon a 20 % DPH, spolu 133,44 eura, t. j. 9 x 133,44, režijný paušál podľa § 17 ods. 3 vyhlášky v sume 7,41 eura v roku 2011 + 20 % DPH, t. j. 2 x 8,89 eura, 7,63 eura v roku 2012 + 20 % DPH, t. j. 5 x 9,16 eura a 7,81 eura v roku 2013 + 20 % DPH, t. j. 9,37 x 2, spolu 1 283,28 eura, za účasť na pojednávaní dňa 27. 01. 2012 prináleží odmena vo výške 1 hodnoty, t. j. 33,36 + DPH + 7,63 režijný paušál + DPH, spolu 42,52 eura. Trovy právneho zastúpenia spolu: 1 607,62 eura. Odporca zaplatil súdny poplatok za podaný odpor vo výške 179 eur, trovy konania sú spolu vo výške 1 786,62 eura. Právny zástupca odporcu vyúčtoval náhradu trov konania v súlade s vyhláškou, tieto trovy konania boli vynaložené účelne, preto súd podľa § 142 ods. 1 OSP zaviazal zaplatiť náhradu trov konania navrhovateľa, ako účastníka konania, ktorý v konaní nemal úspech.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, v časti výroku rozhodnutia o náhrade trov konania, v ktorom uviedol, že na závery súdu uvedené v odôvodnení prvého stupňa poukazuje navrhovateľ z dôvodu, že tieto v konečnom dôsledku viedli k neúspechu navrhovateľa v konaní, podľa ktorého hľadiska (úspechu/neúspechu v spore) sa v zásade posudzuje i nárok účastníkov na náhradu trov konania. Z uvedenej zásady však zákon upravuje i výnimku, a to v ustanovení § 150 ods. 1 O. s. p., ktoré predpokladá určité výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa, kedy možno toto základné pravidlo pre priznanie náhrady trov konania prelomiť. Aplikáciu ustanovenia § 150 OSP, resp. prihliadnutie na osobitné okolnosti prípadu (veci), navrhoval prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v rámci svojho záverečného vyjadrenia, ktoré bolo súdu prvého stupňa predložené aj v písomnej forme na poslednom pojednávaní pred vyhlásením rozsudku. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa o trovách konania však vyplýva, že súd sa touto otázkou vôbec nezaoberal a s touto časťou návrhu sa náležite nevysporiadal. Z rozhodnutia nie je zrejmé, či vôbec vzal do úvahy ním uvádzané skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a či vôbec pri rozhodovaní o trovách vzal do úvahy existenciu a možnosť použitia tohto zákonného ustanovenia. Pritom nie je podstatné ani potrebné, aby aplikáciu ust. § 150 ods. 1 OSP navrhoval účastník konania, keďže prípadnú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa súd skúma zo zákona. Vo všeobecnosti môže ísť o dôvody, ktoré buď spočívajú v okolnostiach danej veci, alebo spočívajú v okolnostiach na strane účastníkov konania. Má za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti o náhrade trov konania vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súd nevezal do úvahy možnosť aplikácie ust. § 150 ods. 1 OSP, neskúmal okolnosti na strane účastníkov konania (osobné, majetkové, zárobové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní) a nevezal do úvahy ani okolnosti danej veci, ktoré vzhľadom na charakter sporu môžu byť hodnými osobitného zreteľa pre posúdenie nároku odporcu na náhradu trov konania. V tejto súvislosti znovu poukázal na skutočnosť, že z jeho strany nešlo o svojvoľné a zjavne bezúspešné uplatňovanie práva, keďže nebyť protiprávneho konania odporcu,

žiadny takýto nárok si nemusel na súde uplatňovať. Z odôvodnenia rozsudku v časti o samotnom nároku na náhradu škody nevyplýva, že podaný žalobný návrh je nedôvodný. Návrh bol zamietnutý z dôvodu, že sa ani jemu ani súdu nepodarilo spoľahlivo preukázať výšku uplatneného nároku. Vykonané dôkazy síce priniesli isté zistenia, avšak súd žiadal jednoznačný priamy dôkaz jednak o existencii peňazí v tvrdenej výške ako aj dôkaz o tom, že odporca presne takúto sumu odcudzil. Práve v tejto súvislosti poukázal na značne dlhú dobu, ktorá uplynula od spáchania krádeže (škodová udalosť), čím došlo k istému oslabeniu ich výpovednej hodnoty a dôkaznej sily, a tiež na sťaženie dôkaznej situácie i zo strany samotného odporcu, ktorý síce má právo uvádzať okolnosti a skutočnosti na svoju obhajobu (v trestnom konaní) a procesnú obranu (v tomto civilnom konaní), nemá však právo zavádzať súd a iné orgány, či osoby klamlivou výpoveďou. Pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré považuje doterajšie výpovede odporcu za klamlivé, poukazuje na svoje doterajšie ústne ako aj písomné vyjadrenia v tomto konaní, najmä poukazuje na evidentný nesúlad jeho výpovedí s výpoveďami svedkov a účastníkov občianskeho i trestného konania. Taktiež poukazuje na to, že počas celého konania odporca neprejavoval ani náznak ľútosti svojho činu, ani záujem na samotnom konaní, na ktoré sa pravidelne nedostavoval. Sám jeho právny zástupca viac krát uviedol a ospravedlňoval jeho neúčast' na pojednávaní tým, že sa s klientom nemôže skontaktovať a napriek tomu, že mu nechával odkazy cez rodičov, klient sa mu neozval. Pre mňa to znamená výsmech spravodlivosti a to zo strany odporcu, ktorý si nerobí nič z toho, že niekoho okradol, keďže doteraz za svoj čin neniesol žiadne následky. Priznanú časť škody za neho zaplatili rodičia a do dnešného dňa od neho on ani jeho syn H., ktorého podlo oklamal a zneužil, nedočkali ospravedlnenia. Namiesto toho odporca obviňoval jeho syna zo spoluúčasti, k čomu však žiaden z vykonaných dôkazov ani náznakom nesmeroval. Tým, že ho súd zaviazal na náhradu trov konania odporcu, je aj potrestaný, na rozdiel od odporcu, ktorý sa napokon vyhol aj trestu. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že odporcovi nebol uložený žiadny trest, a to i s prihliadnutím na jeho príslub, že chce čo najskôr nahradiť spôsobenú škodu, k čomu chce prispieť i vlastným osobným pričinením - chcel si brigádnicke privyrobiť nejaké peniaze a prispieť nimi na náhradu škody. Odporca však aj v tomto zavádzal súdy i jeho, keď ako napokon vyšlo najavo, on sám sa vôbec nepodieľal na náhrade škody v sume 100 000,- Sk, pričom ani vôbec nevedel kto a kedy tú škodu za neho nahradil. Predmetný žalobný návrh podal vychádzajúc z vydaného odsudzujúceho rozsudku a jeho skutkovej vety, kde je uvedená celá výška škody 190 000,- Sk, pričom výrok o vine súd vyslovil na základe urobeného vyhlásenia odporcu (ako obžalovaného) o vine. Odsudzujúci rozsudok bol navyše bez odôvodnenia. Na uvedené okolnosti poukazuje z dôvodu, aby na ne odvolací súd prihliadol pri preskúmaní napadnutej časti rozsudku súdu prvého stupňa (výroku o trovách konania) ako na možné dôvody hodné osobitné zreteľa v rámci aplikácie ust. § 150 ods. 1 OSP, ktoré navrhuje v tomto prípade použiť a odstrániť tak neprimeranú tvrdosť zákona, ktorá by inak za daných okolností na neho doľahla. Navyše sa momentálne ocitol v nepriaznivej finančnej a sociálnej situácii, kedy je už dlhší čas bez príjmu. Dosiaľ vykonával prácu živnostníka, z ktorej činnosti však v minulom roku nedosiahol takmer žiaden príjem. Má tiež vážne zdravotné ťažkosti chronického charakteru, ktoré sa zhoršili do takej miery, že je nútený žiadať o priznanie invalidného dôchodku. Tieto mu bránia v riadnom výkone práce, a ak bude chcieť byť v budúcnosti niekde zamestnaný aspoň na čiastočný úväzok, musí si zmeniť pracovnú kvalifikáciu. Vede spoločnú domácnosť s manželkou V. G., v ktorej s nimi žijú štyri deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ ide o priznanú výšku náhrady trov právneho zastúpenia, súd prvého stupňa tiež dospel k nesprávnemu právnenému záveru, že tieto boli vynaložené účelne. Prinajmenšom v jednom prípade, a to pokiaľ ide o posledné pojednávanie vo veci samej zo dňa 26. 02. 2013, odporca sám spôsobil vznik týchto trov, pretože súd pojednávanie na tento deň odročil z dôvodu potreby vypočutia odporcu, ktorý sa dlhodobo na súd nedostavoval a bolo potrebné, aby sa vyjadril k vykonaným dôkazom ako aj znova vypovedal pred novou pridelenou sudkyňou. Ak by sa riadne zúčastnil na niektorom z predchádzajúcich pojednávaní, o ktorých bol upovedomovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu, súd nemusel pojednávanie minimálne v tomto jednom prípade odročovať. V tomto smere navrhovateľ navrhuje, aby odvolací súd znovu posúdil a preskúmal uplatnenú výšku vynaložených trov právneho zastúpenia na strane odporcu, a to z hľadiska ich účelnosti. Z uvedených dôvodov žiada, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil a odporcovi náhradu trov konania nepriznal vôbec, prípadne z ich väčšej časti.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril odporca, poukazujúc na to, že navrhovateľ odôvodňuje uplatnenie postupu podľa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP tým, že z jeho strany nešlo o svojvoľné a zjavne bezúspešné uplatňovanie práva, keďže ak by nedošlo k spáchaniu prečinu krádeže podľa ustanovenia § 212 ods. 1, ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „TZ“), za ktorý bol odporca uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 03. 08. 2009, sp. zn. 21 T/176/2008, žiadny nárok na zaplatenie sumy 2 987,45 eura by si navrhovateľ nemusel uplatňovať na

súde. Vo vzťahu k týmto tvrdeniam navrhovateľa poukazuje odporca na svoje vyhlásenie, ktoré urobil v rámci trestného konania na hlavnom pojednávaní konanom dňa 22. 04. 2009 v tom význame, že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu za vinu, k jeho spáchaniu sa priznal, spáchanie predmetného trestného činu úprimne oľutoval, avšak škodu (ako nevyhnutnú súčasť objektívnej stránky trestného činu krádeže) spôsobil len do výšky 100 000,- Sk, t. j. 3 319,39 eura. V tomto rozsahu sa v rámci trestného konania ďalej ani nevykonávalo dokazovanie. Vykonávalo sa len v rozsahu zvyšnej časti škody, a to v sume 2 987,45 eura. Vyššiu škodu, než ku ktorej spôsobeniu sa priznal navrhovateľovi nikdy nespôsobil, a preto aj trestné konanie bolo ukončené správne tým spôsobom, že so zvyšnou časťou náhrady škody bol navrhovateľ odkázaný na občianske súdne konanie, a to z toho dôvodu, že sa spôsobenie tejto zvyšnej škody nepodarilo preukázať. Nie je predsa možné preukázať to, čo sa nestalo. Navrhovateľovi bola v skutočnosti preukázateľne spôsobená škoda vo výške 100 000,- Sk, t. j. 3 319,39 eura, ktorá mu bola nahradená, preto nie je možné prijať za správne tvrdenie, že ak by nedošlo k spáchaniu trestného činu, nemusel by si navrhovateľ uplatňovať zvyšnú sumu 2 987,45 eura na súde, pretože išlo len o jeho tvrdenie, že mu odporca spôsobil vyššiu škodu. Nie je ani pravdou, že svoje konanie počas celého civilného konania neoľutoval. Predmetom civilného konania bolo spôsobenie škody, za ktorú nezodpovedal a ktorú ani nespôsobil. Necíti z morálneho hľadiska povinnosť prejavovať ľútosť za niečo, čo v skutočnosti nespáchal a čo mu nijako nebolo preukázané, a to či už v rámci trestného konania alebo aj v tomto civilnom konaní. Taktiež nie je pravdou, že by mal svojimi výpoveďami klamať alebo zavádzať, ako to uvádza navrhovateľ vo svojom odvolaní a svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že medzi jeho výpoveďami a výpoveďami svedkov je evidentný nesúlad. Prečo navrhovateľ nezhodnotil všetky výpovede, nielen jeho, ale aj svedecké výpovede objektívnym spôsobom. Navrhovateľ vychádza zo subjektívneho presvedčenia, že výpovede svedkov sú súladné a len tá jeho výpoveď, resp. výpovede sa od nich odlišovali, no ak by ich skutočne objektívne zhodnotil, istotne by prišiel k záveru, ktorý správne zaujal aj Okresný súd Nitra v napadnutom rozsudku, že práve výpovede samotných navrhovateľom navrhnutých svedkov sa medzi sebou líšia podstatným spôsobom. Ďalej navrhovateľ uviedol, že z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, že by bol navrhovateľov nárok nedôvodný. Na str. 5 napadnutého rozsudku sa však uvádza nasledovné: „Súd na základe vykonaného dokazovania a tiež aj po doplnení dokazovania, dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.“ V znení odvolania navrhovateľ uvádza, že vyššie uvedené argumenty, ktoré jednoznačne vyvrátil spolu s niektorými ďalšími argumentmi, ktoré nespomenul pre ich irelevantnosť, sú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady trov konania, a to celkom alebo z časti. V rámci odvolania sa navrhovateľ odvoláva aj na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu, v ktorej sa ocitol. Tu poukazuje na to, že pokiaľ mal navrhovateľ v záujme, aby sa pre prípad jeho neúspechu v konaní uplatnil postup podľa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP z dôvodu osobných, majetkových, sociálnych prípadne iných pomerov, prečo s týmito dôvodmi neoboznámil súd už skôr počas konania na prvostupňovom súde. Ten totiž nemal vedomosť o tom, že navrhovateľ má problémy tohto charakteru a súd ich navyiac nemal do vydania napadnutého rozsudku ani preukázané, preto nebol dôvod, aby súd s prihliadnutím na problémy tohto druhu aplikoval postup podľa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP. Nedá mu nepoukázať aj na fakt, že v záverečnom vyjadrení, ktoré predložila právna zástupkyňa navrhovateľa na pojednávaní zo dňa 26. 02. 2013, navrhovateľ pripúšťal možnosť, že by v konaní nemal úspech a pre tento prípad žiadal súd, aby prihliadol na okolnosti, ktoré boli podľa jeho názoru okolnosťami hodnými osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady trov celkom alebo z časti. Poukazoval pritom na údajné chyby v trestnom konaní, ktoré bolo právoplatne skončené a na skutočnosť, že v skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 03. 08. 2009, sp. zn. 21T/176/2008 bola uvedená suma 190 000,- Sk, a teda mal zato, že sa priznal k odcudzeniu celej čiastky vo výške 190 000,- Sk (s touto skutočnosťou sa však prvostupňový súd náležite vysporiadal odkazom na platnú judikatúru).

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku o náhrade trov konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa

priznáva náhradu trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Všeobecne pre náhradu trov konania v sporovom konaní platí zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zásada úspechu vo veci znamená, že účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania. Posúdenie účelnosti pritom bude závislé od konkrétnych okolností tej - ktorej veci. Podstatou zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by v riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel alebo sa mu prihodila náhoda, ktorá ich vyvolala. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Musí však ísť o celkom výnimočné prípady, ktorých výnimočnosť môže spočívať jednak v okolnostiach danej veci alebo v okolnostiach na strane účastníkov konania. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod.

Procesnými predpokladmi pre priznanie náhrady trov konania v zmysle ustanovenia § 150 ods. 1 OSP sú nasledovné: 1. čiastočný alebo plný úspech účastníka, 2. neexistencia dôvodov hodných osobitného zreteľa a 3. výslovné nezrieknutie sa, resp. uplatnenie si náhrady trov zo strany úspešného účastníka. Keďže Občiansky súdny poriadok dôvody hodné osobitného zreteľa v žiadnom z ustanovení nedefinuje, je možné za takéto dôvody považovať v zásade akékoľvek dôvody, a to na strane ktoréhokoľvek účastníka konania. Toto ustanovenie tak umožňuje presadiť aplikáciu § 1 OSP a doceliť tak spravodlivú ochranu práv, ktorú použitie zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Aplikácia tohto ustanovenia však musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk - R 34/1982). Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd prihliadať na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania (teda nielen toho účastníka, ktorého by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj toho, ktorý by mohol byť nepriznaním náhrady trov konania dotknutý) a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (Zborník zv. IV, s. 64).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Súd je povinný rozsudok (tiež uznesenie § 167 ods. 2 OSP) odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 OSP vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ust. § 157 ods. 2 OSP platí taktiež pre odôvodnenie rozhodnutia súdu týkajúce sa náhrady trov konania.

V odvolaní napadnutom rozsudku výrok o náhrade trov konania nemá zákonu zodpovedajúce odôvodnenie. Nedostatočné odôvodnenie a aplikácia ust. § 150 OSP, bez argumentačnej podpory ústrednej kategórie uvedeného ustanovenia, a to „dôvodov hodných osobitného zreteľa“ je minimálne povedané, predčasným právnym záverom vyúsťujúcim v konečnom dôsledku v nesprávne právne posúdenie súdu a nedostatočné skutkové zisťovanie. Uvedený nesprávny postup však rezultuje v

závažnejšom pochybení prvostupňového súdu. Vo výsledku ide o nepreskúmateľné rozhodnutie, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom.

Odvolačí súd považuje odôvodnenie výroku napadnutého rozsudku o trovách konania za nepreskúmateľné, pretože v odôvodnení napadnutého rozsudku súd nezodôvodnil existenciu takých skutočností, ktoré možno označiť za skutočnosti smerujúce k záverom, že tieto dôvody hodné osobitného zreteľa existujú, resp. neexistujú.

Pre úvahy potrebné pre posudzovanie existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa odvolačí súd poukazuje na to, že odporca v tomto konaní nevedel a nikto ďalší v konaní nevedel výpoveďami bezpečne ustáliť, či bolo odcudzených „len“ 100 000,- Sk (aj keď účastník toto nemal povinnosť preukázať, predsa to z vykonaného dokazovania nevyplývalo), čo vo vzťahu k „nepreukázaným“ tvrdeniam navrhovateľa, že mu bolo odcudzených 190 000,- Sk je okolnosťou, ktorá v prípade posudzovania dôvodov začatia konania a prvostupňovým súdom ustáleného stavu, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, je dôvodom, ktorý môže spolu s ďalšími dôležitými okolnosťami prípadu (napr. pomery na strane účastníkov) predstavovať dôvod hodný osobitného zreteľa. Potrebné je tiež poukázať na fakt, že navrhovateľ, domáhajúci sa náhrady škody od odporcu sa domáhal svojho práva, prvostupňovým súdom ustáleným stavom o neunesení dôkazného bremena, na základe skutočností, ktoré boli predmetom trestnoprávneho zisťovania. Zo strany navrhovateľa boli uplatňované zrejme tie najsilnejšie dôkazy, ktoré bolo možné z jeho strany produkovať, keď potreba ochrany subjektívnych práv navrhovateľa a konanie pred civilným súdom bolo vyvolané iba v dôsledku úmyselného konania odporcu, ktoré konanie bolo napokon kvalifikované ako trestný čin. Svojím spôsobom nemožno za situácie, že navrhovateľ sa domáhal svojho práva, ktoré uplatňoval nie svojvoľne, avšak vo výsledku neúspešne pričítať na jeho bezvýnimochný neúspech aj pokiaľ ide o trovy konania, pretože by sa tak bez prihliadnutia na osobitosti tohto prípadu nenaplnil ústavný rámec a zákonné vymedzenie spravodlivej ochrany pred súdom.

Súd rozhodujúci o trovách konania musí pri ustálení potreby obligatórneho použitia ust. § 142 OSP zisťovať aj okolnosti možno dopadajúce na ust. § 150 ods. 1 OSP. Odvolačí súd konštatuje, že v tomto bode potrebného skúmania prvostupňový súd pochybil. V prvostupňovom rozhodnutí úplne absentuje zmienka o „existencii“, resp. „neexistencii“ dôvodov hodných osobitného zreteľa, najmä v situácii, keď účastník konania skutočností, ktoré tieto dôvody môžu tvoriť v priebehu konania uvádzal (vid. č. I. 134). Keď teda rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje zmienku o tejto okolnosti, je potrebné rozhodnutie považovať v tejto časti za rozhodnutie bez dostatočného odôvodnenia, teda rozhodnutie je nepreskúmateľné (§ 157 ods. 2 OSP).

Odvolačí súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v náleze pod sp. zn. III. ÚS 144/2010 z 25. mája 2010 uviedol: „prax všeobecných súdov je jednotná v názore, že „aplikácia ustanovenia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 z 1. septembra 2000). „Účastníkovi, ktorý mal v konaní úspech, nemožno s odvolaním sa na § 150 nepriznať náhradu trov konania len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodovania v určitom druhu nároku. Jeho použitie musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter“ (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk - R 34/1982). „Nepriznanie náhrady trov konania podľa ustanovenia § 150 OSP nemožno odôvodniť len všeobecným záverom hodnotiacim význam rozhodovania o určitom nároku“ (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk - R 23/1989)“.

Hlavnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o trovách konania je zásada úspechu vo veci. Ústavný súd už k tejto otázke judikoval, že pomeriavať úspech a neúspech vo veci nemožno len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté (pozn.: v tomto prípade návrh zamietnutý), ale je treba ho posudzovať v širších súvislostiach. V rozhodnutí IV.ÚS 1/04 zo dňa 13. 01. 2005 Ústavný súd Českej republiky zdôraznil, že ani rozhodovanie o trovách konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledku

sporu bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia vo veci. Rozhodnutie o trovách konania má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho konania (ÚS ČR I.ÚS 257/05).

Z uvedeného vyplýva, že bude potrebné v rámci zisťovania existencie dôvodu hodného osobitného zreteľa podľa § 150 ods. 1 OSP (a aj náležitého odôvodnenia existencie/neexistencie tohto dôvodu v zmysle § 157 ods. 2 OSP) zisťovať pomery na strane účastníkov konania, následne vyhodnotiť vplyv a vzájomnú udržateľnosť vzťahu povinnosti navrhovateľa k nenaplnenému oprávneniu (žiadať trovy) odporcu, a teda zaujať stanovisko k existencii/neexistencii dôvodu hodného osobitného zreteľa. Zo vzájomných zistení, opierajúc sa o potrebu, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP), prvostupňový súd opätovne rozhodne o trovách konania tak, aby zákonnou a spravodlivou úvahou (v rozsahu neuplatnenia § 150 ods. 1 OSP, cez čiastočné nepriznanie trov až po úplné nepriznanie trov) rozhodol o náhrade trov konania. V zmysle § 224 ods. 3 OSP prvostupňový súd rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.